

صدا و سیاهی جمهوری اسلامی ایران
معاونت سیاسی
اداره پژوهش های سیاسی

گزارش پژوهشی موضوع:

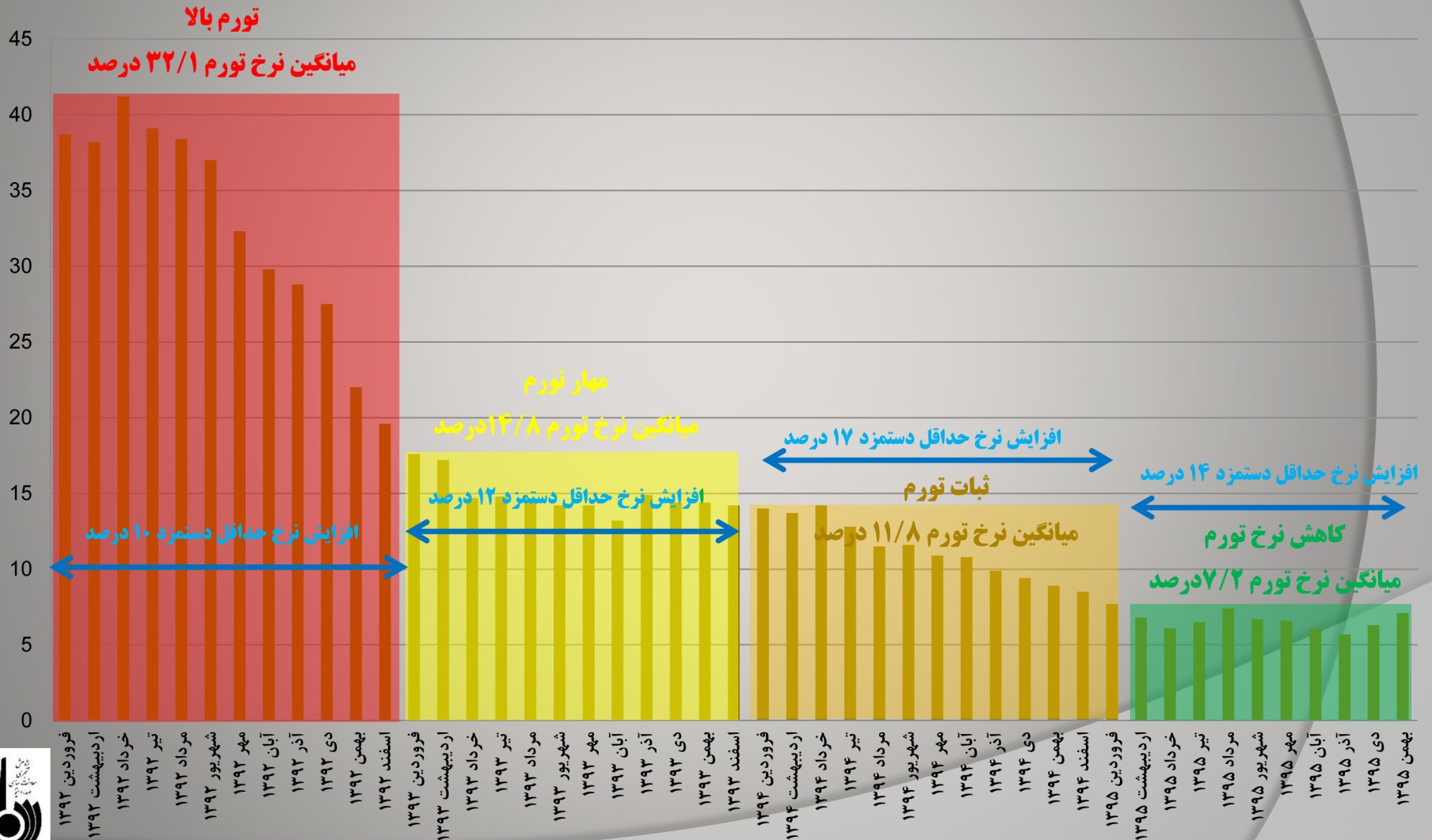
مقایسه تغییرات مزدی جامعه کارگری با شاخص های اقتصادی طی سال های اخیر

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۰۹/۱۱

یکی از موضوعات مهم و چالش برانگیزی که هر ساله در ماه های پایانی سال، به دغدغه ای جدی برای جامعه کارگری تبدیل می شود، بحث تعیین حداقل دستمزد است که اعلام رقم نهایی آن منوط به نتیجه گفت و گوهای سه جانبه دولت، نمایندگان جامعه کارگری و جامعه کارفرمایی است. در حال حاضر، آنچه که حداقل دستمزد برای جامعه کارگری نامیده می شود، با واقعیت معیشت آنها همخوانی ندارد و همین امر مشکلات بسیاری را هم برای جامعه کارگری و هم جامعه کارفرمایی به بار آورده است. این در حالیست که، طی دو، سه سال گذشته با تلاش های نمایندگان جامعه کارگری برای در نظر گرفتن سبد معیشت خانوار در تعیین حداقل دستمزد، این رقم بالاتر از نرخ تورم تعیین شده است، اما به دلیل شکاف های عمیقی که بین سبد معیشت و مزد واقعی کارگران در سال های پیش از آن وجود داشت، هنوز تغییری در بهبود کیفیت زندگی کارگران که بخش اعظم نیروی کار کشور را تشکیل می دهند، حاصل نشده است. بر این اساس، گروه اقتصاد پژوهش خبری برای ریشه یابی این موضوع که چرا مزد کارگران با سبد معیشت آنها همخوانی ندارد، با استناد به گزارش های آماری اداره کل روابط کار و جبران خدمت وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی به مقایسه تغییرات مزدی طی چهار سال گذشته و مقایسه آن با سایر شاخص های اقتصادی در سال های اخیر پرداخته است.

تغییرات شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوار شهری نسبت به ماه مشابه سال قبل

(تورم نقطه به نقطه طی سال های ۹۵-۱۳۹۱)

مقایسه رشد حداقل مزد اسمی و واقعی، رشد اقتصادی، نرخ بیکاری و سهم جبران خدمات در ارزش محصول طی سال ۱۳۷۰-۱۳۹۵

شاخص	سال	۱۳۷۰-۱۳۷۶	۱۳۷۷-۱۳۸۴	۱۳۸۵-۱۳۹۲	۱۳۹۲-۱۳۹۵
رشد حداقل مزد واقعی (درصد)	۷/۴	۵/۸	-۱/۳	۳/۵	
رشد اقتصادی (درصد)	۴/۳	۴/۸	۲/۲	۲/۳	
نرخ بیکاری	۱۱/۱	۱۲/۶	۱۱/۶	۱۱/۲	
سهم جبران خدمات در ارزش محصول	۱۳/۲	۱۱/۷	۶/۵	۴/۹	

تغییرات حداقل مزد و شاخص های اقتصادی طی سال های ۹۵-۱۳۸۵

شاخص	سال	۱۳۸۵	۱۳۸۶	۱۳۸۷	۱۳۸۸	۱۳۸۹	۱۳۹۰	۱۳۹۱	۱۳۹۲	۱۳۹۳	۱۳۹۴	۱۳۹۵
سهم مزد در ارزش محصول		۸/۵	۷/۵	۸	۶/۸	۶/۳	۵/۷	۵/۲	۴/۳	۵/۵	-	-
تغییرات حداقل مزد واقعی		۷/۷	۳	-۴/۷	۸/۳	۲/۳	-۱۳/۷	-۸/۳	-۵	۸/۹	۴/۷	۶
رشد اقتصادی		۶/۱	۷/۷	۰/۶	۱/۳	۶/۵	۴/۳	-۶/۸	-۱/۹	۳	۳/۸	۴/۴
نرخ بیکاری		۱۱/۳	۱۰/۵	۱۰/۴	۱۱/۹	۱۳/۵	۱۲/۳	۱۲/۱	۱۰/۴	۱۰/۶	۱۱	۱۲/۷

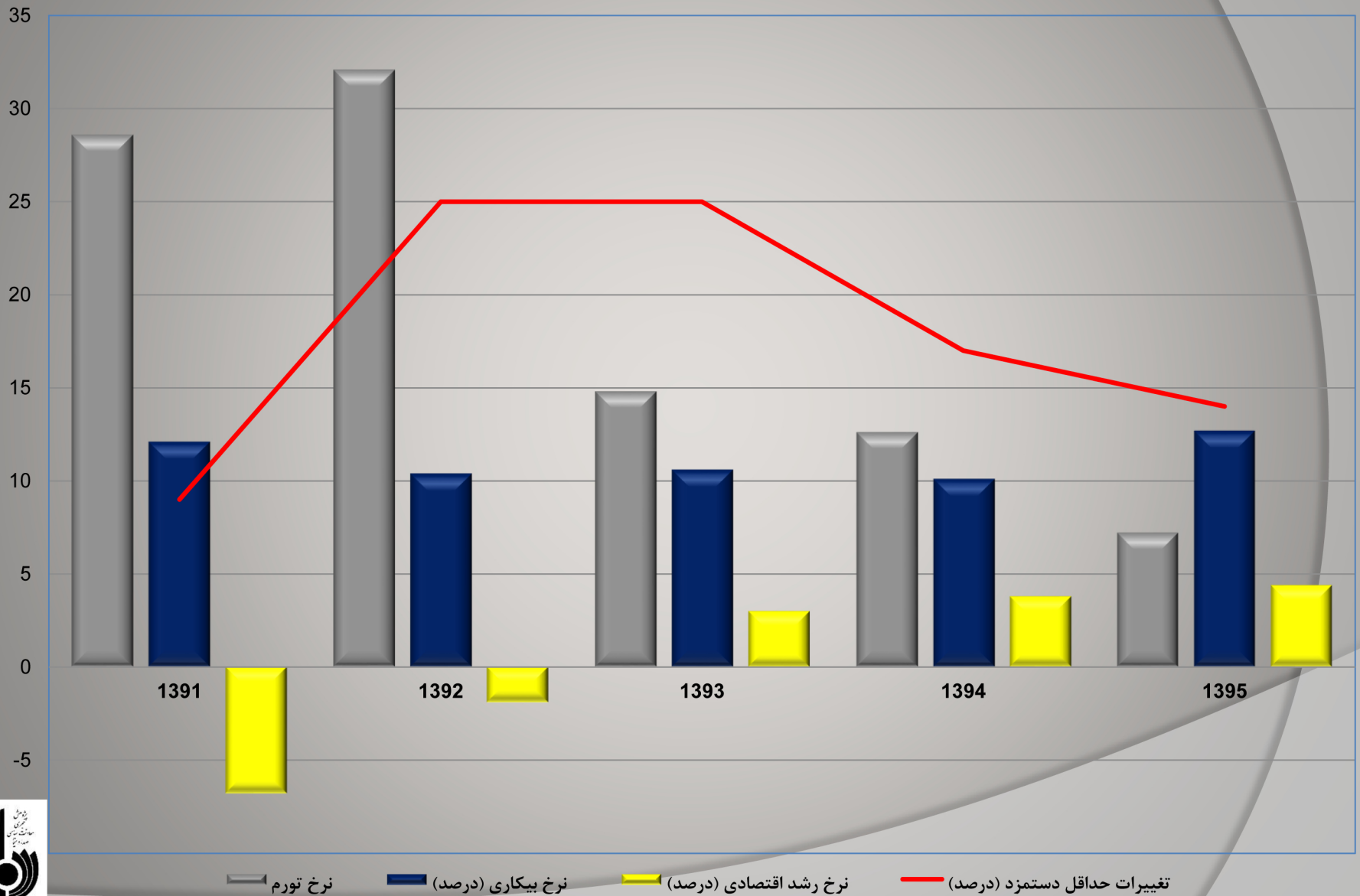

مقایسه نرخ بیکاری، نرخ رشد اقتصادی و نرخ تورم طی سال های ۹۵-۱۳۹۱

تغییرات حداقل دستمزد (درصد)	نرخ بیکاری (درصد)	نرخ رشد اقتصادی (درصد)	نرخ تورم	سال
۹	۱۲/۱	-۶/۸	۲۸/۶	۱۳۹۱
۲۵	۱۰/۴	-۱/۹	۳۲/۱	۱۳۹۲
۲۵	۱۰/۶	۳	۱۴/۸	۱۳۹۳
۱۷	۱۰/۱	۳/۸	۱۲/۶	۱۳۹۴
۱۴	۱۲/۷	۴/۴	۷/۲	۱۳۹۵

مقایسه نرخ بیکاری، رشد اقتصادی و تورم طی سال های ۹۵-۱۳۹۱

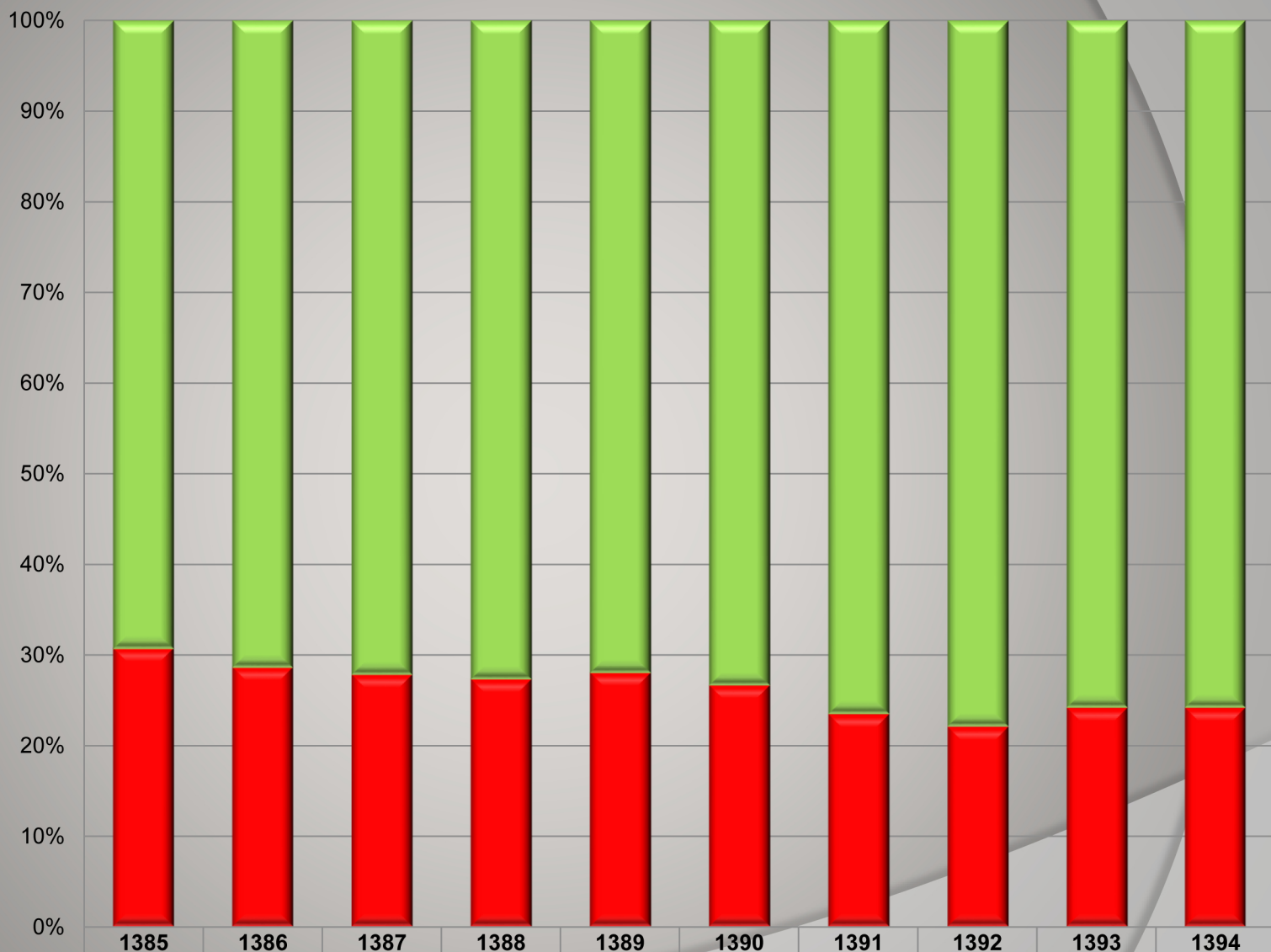

متوسط درآمد خالص سالانه یک خانوار شهری و سهم گروه های مختلف درآمدی سال ۱۳۹۴

درآمد	درصد توزیع	گروه های درآمد
۳۳۵,۰۹۴,۶۷۳	۱۰۰	مجموع درآمد پولی و غیرپولی خالص
۲۲۸,۱۴۶,۹۴۲	۶۸/۱	درآمد پولی خالص
۸۱,۱۹۷,۹۰۸	۲۴/۲	درآمد از مزد و حقوق - بخش دولتی، عمومی و بخش خصوصی
۴,۵۰۸,۱۹۰	۱/۴	درآمد از مشاغل آزاد کشاورزی
۵۸,۴۷۷,۲۸۰	۱۷/۵	درآمد از مشاغل آزاد غیرکشاورزی
۸۳,۸۱۹,۱۹۳	۲۵	درآمدهای متفرقه
۱۰۶,۹۴۷,۷۳۱	۳۱/۹	درآمد غیر پولی
۸۵,۶۳۰,۵۱۴	۲۵/۵	ارزش اجاری مسکن شخصی
۲۱,۳۱۷,۲۱۷	۶/۴	سایر

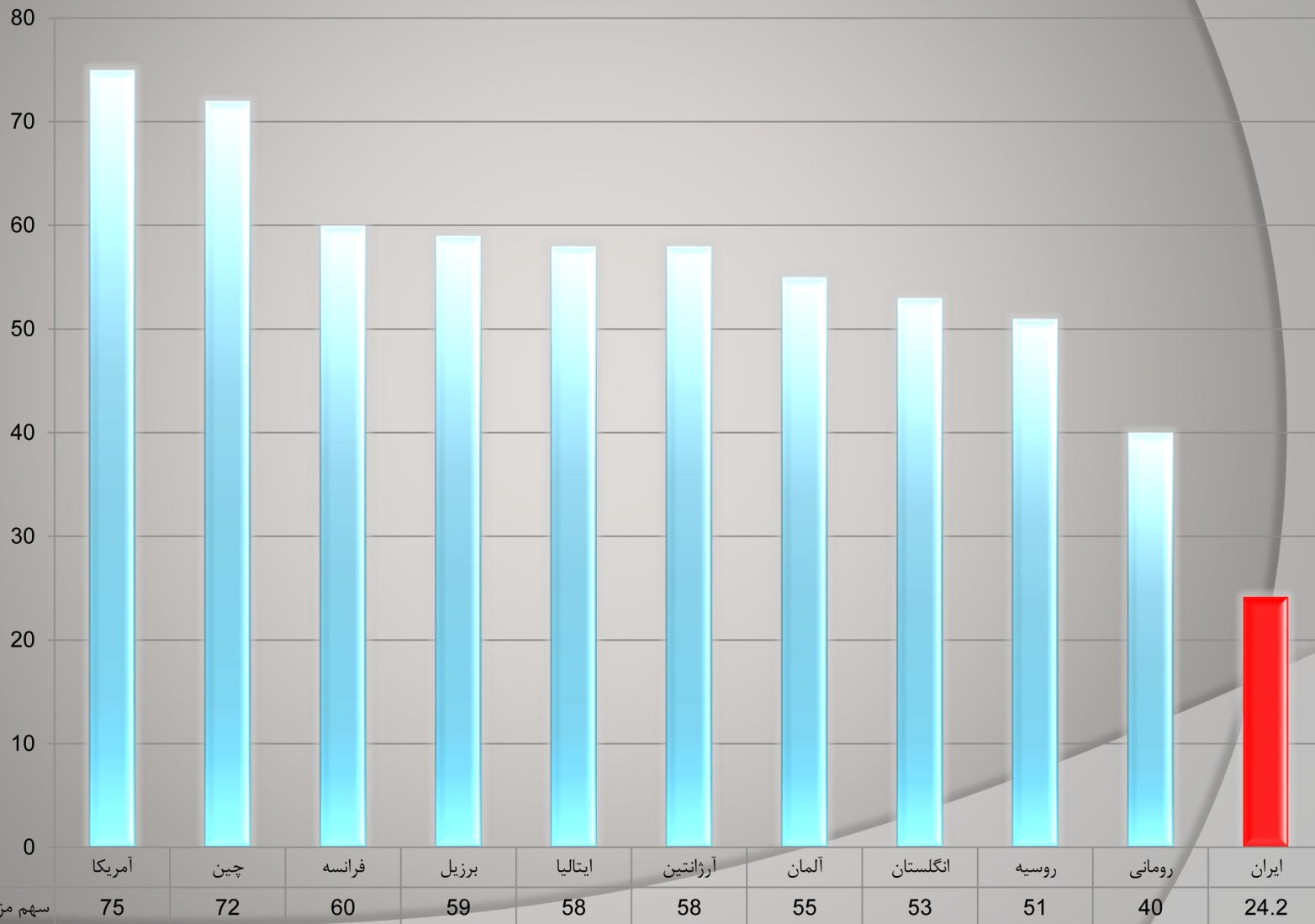
تغییرات سهم مزد و حقوق از مجموع درآمد خالص سالانه خانوار طی سال های ۹۴-۱۳۸۵

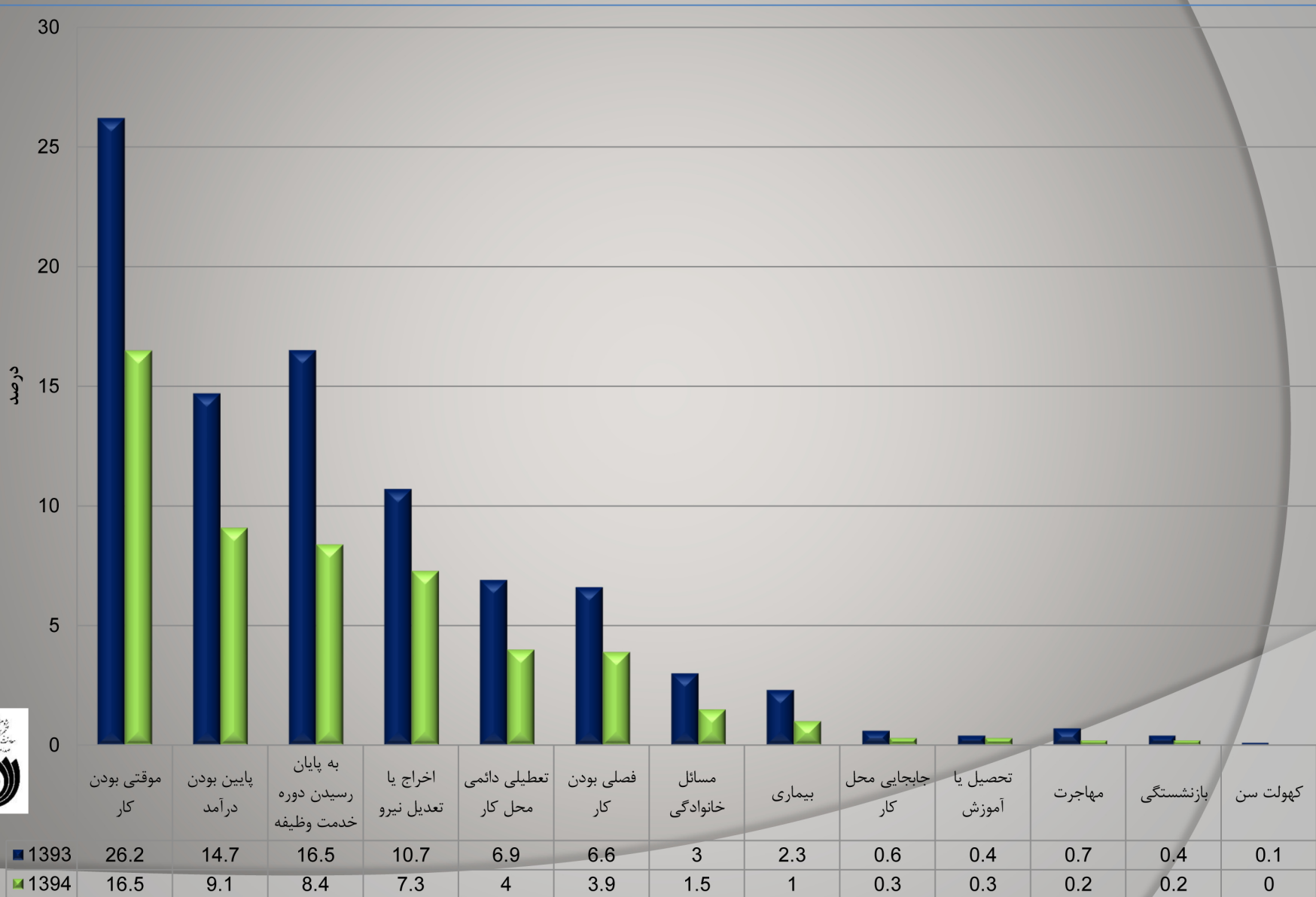
■ سایر درآمدهای پولی و غیر پولی
■ درآمد از مزد و حقوق

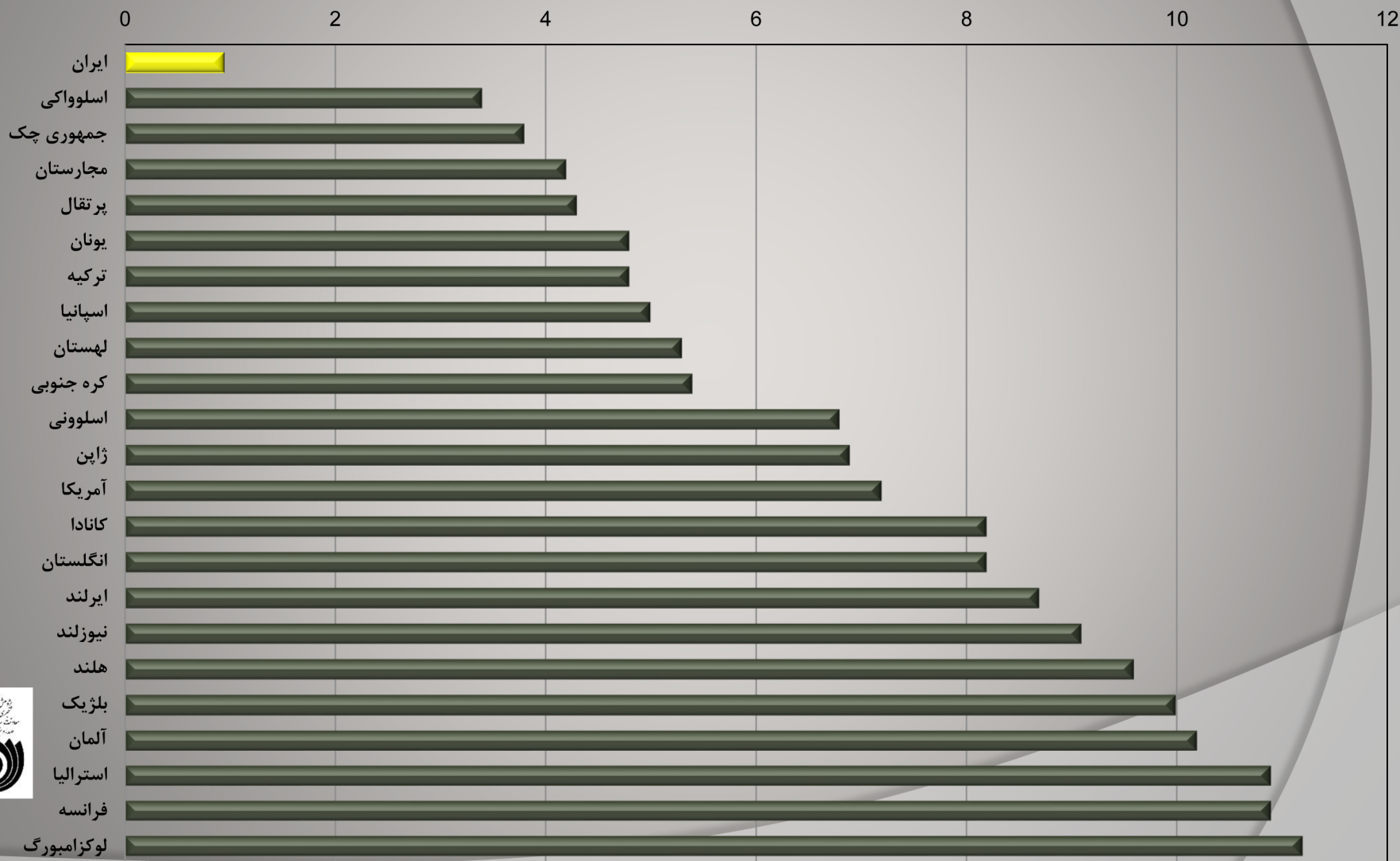
متوسط سهم مزد و حقوق از درآمد سالانه یک خانوار در گروه های پایین درآمدی در ایران و برخی از کشورهای منتخب در سال ۲۰۱۵ (درصد)

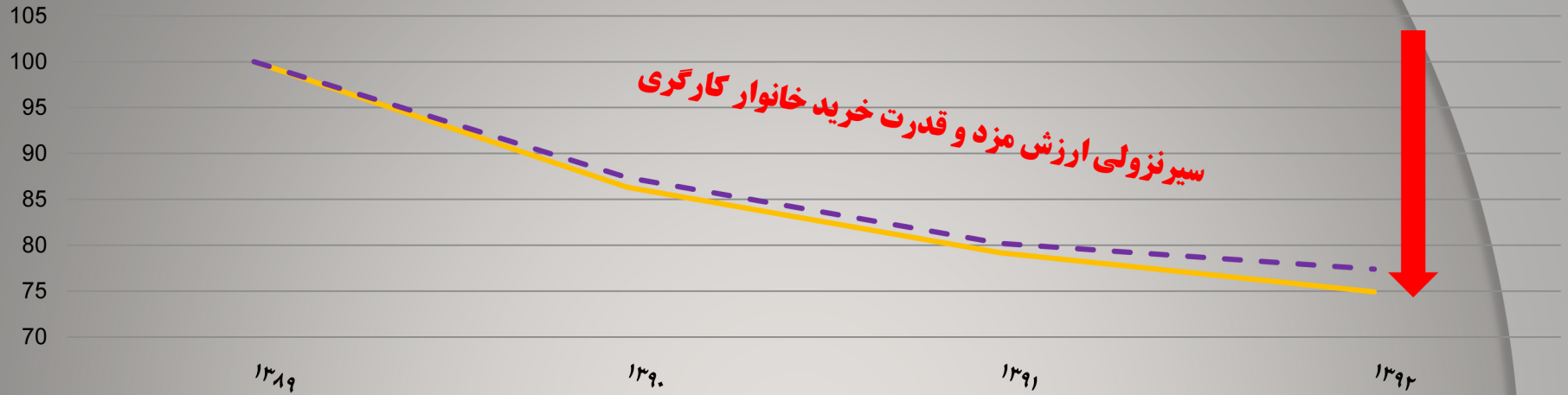
علل ترک شغل بیکاران ۱۰ ساله و بیشتر قبلاً شاغل طی سال های ۱۳۹۳-۹۴

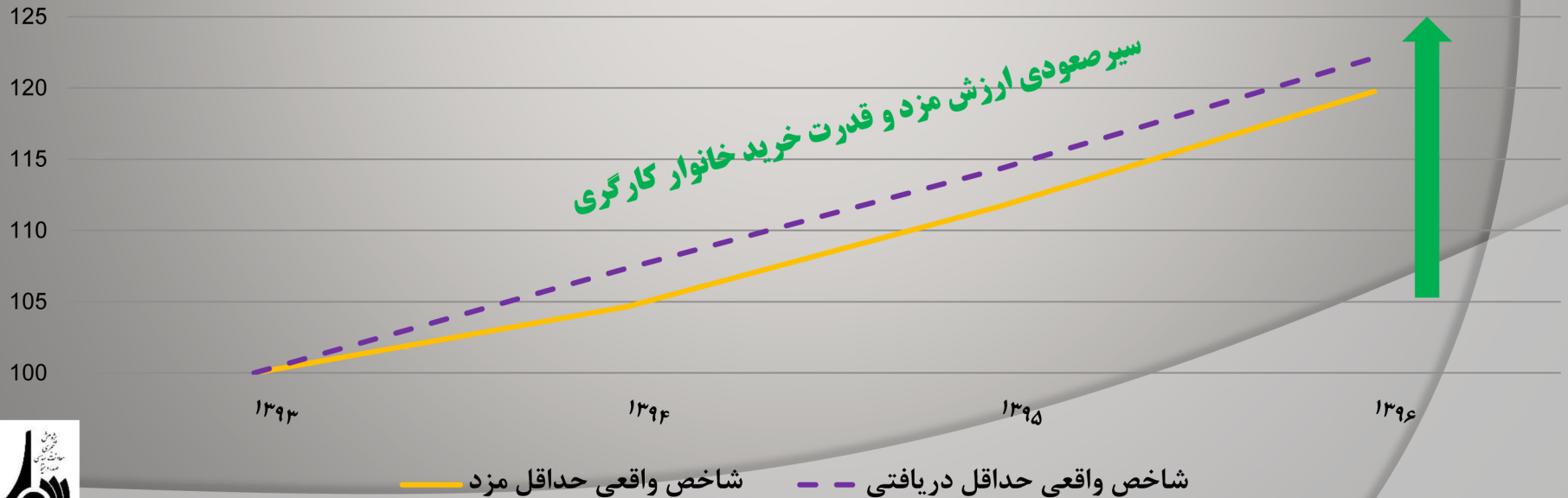
مقایسه حداقل دستمزد ساعتی در ایران و کشورهای عضو سازمان همکاری اقتصادی و توسعه در سال ۲۰۱۵ (دلار)

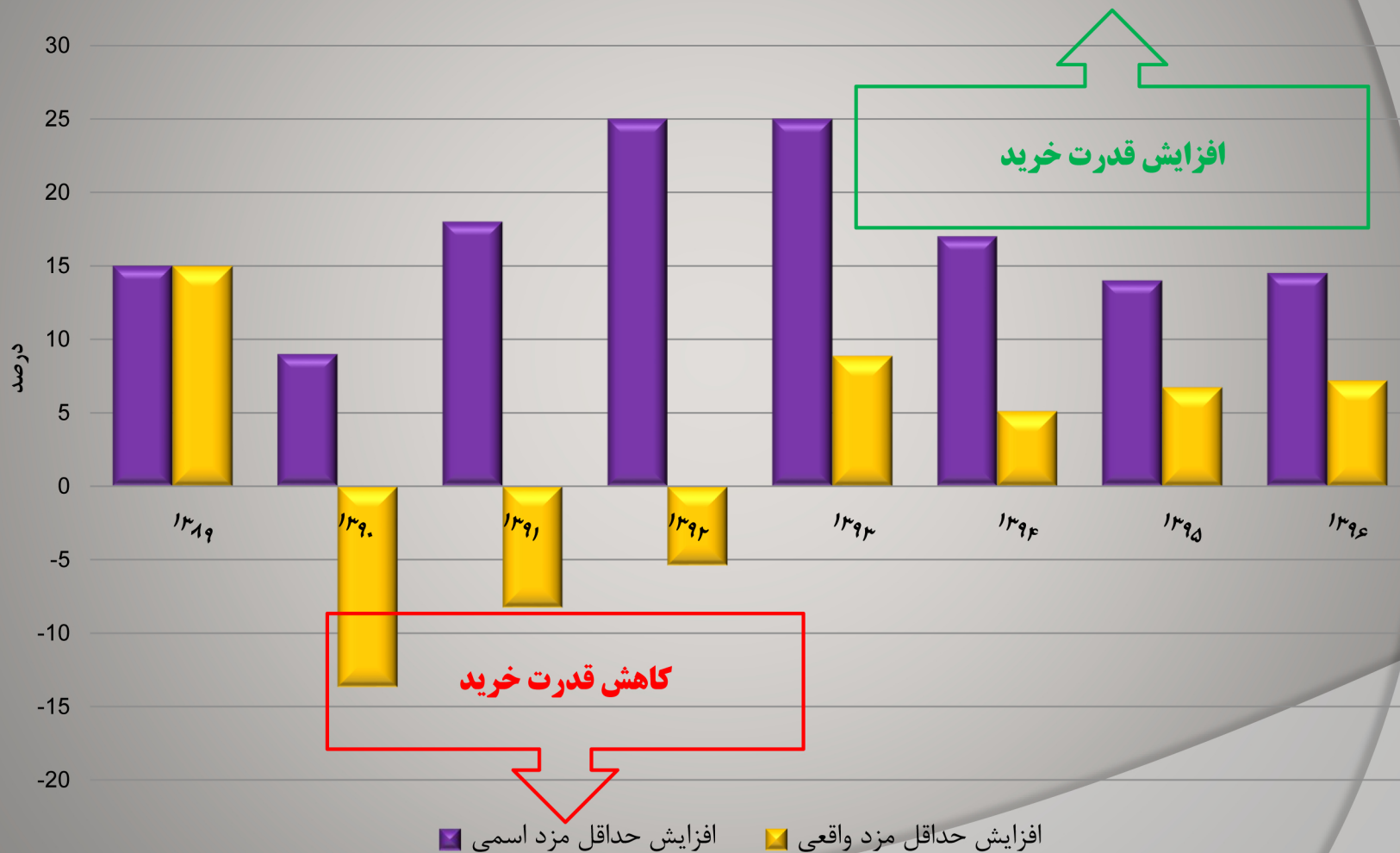
مقایسه حداقل مزد و قدرت خرید کارگران از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲

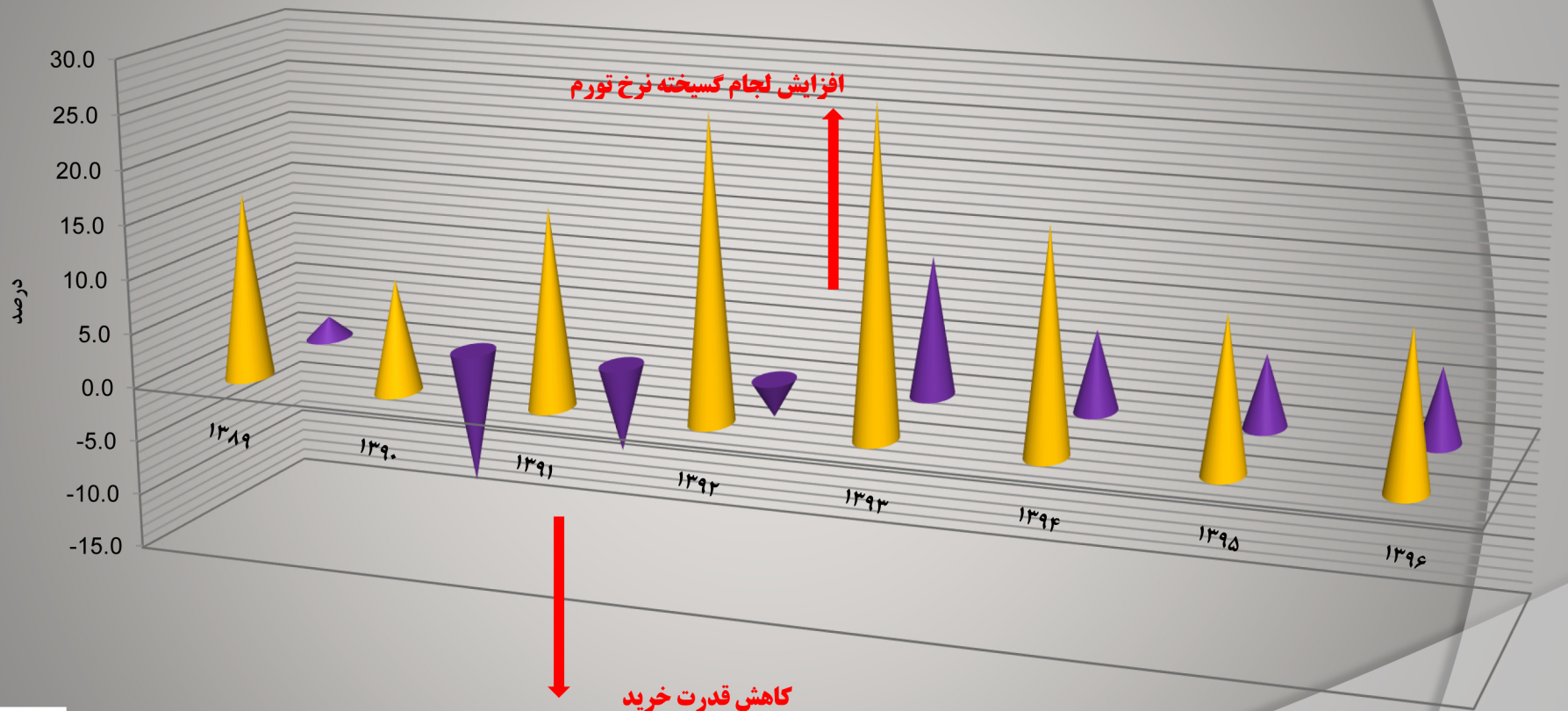
مقایسه حداقل مزد و قدرت خرید کارگران از سال ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۶

مقایسه حداقل مزد اسمی و واقعی کارگران از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۶

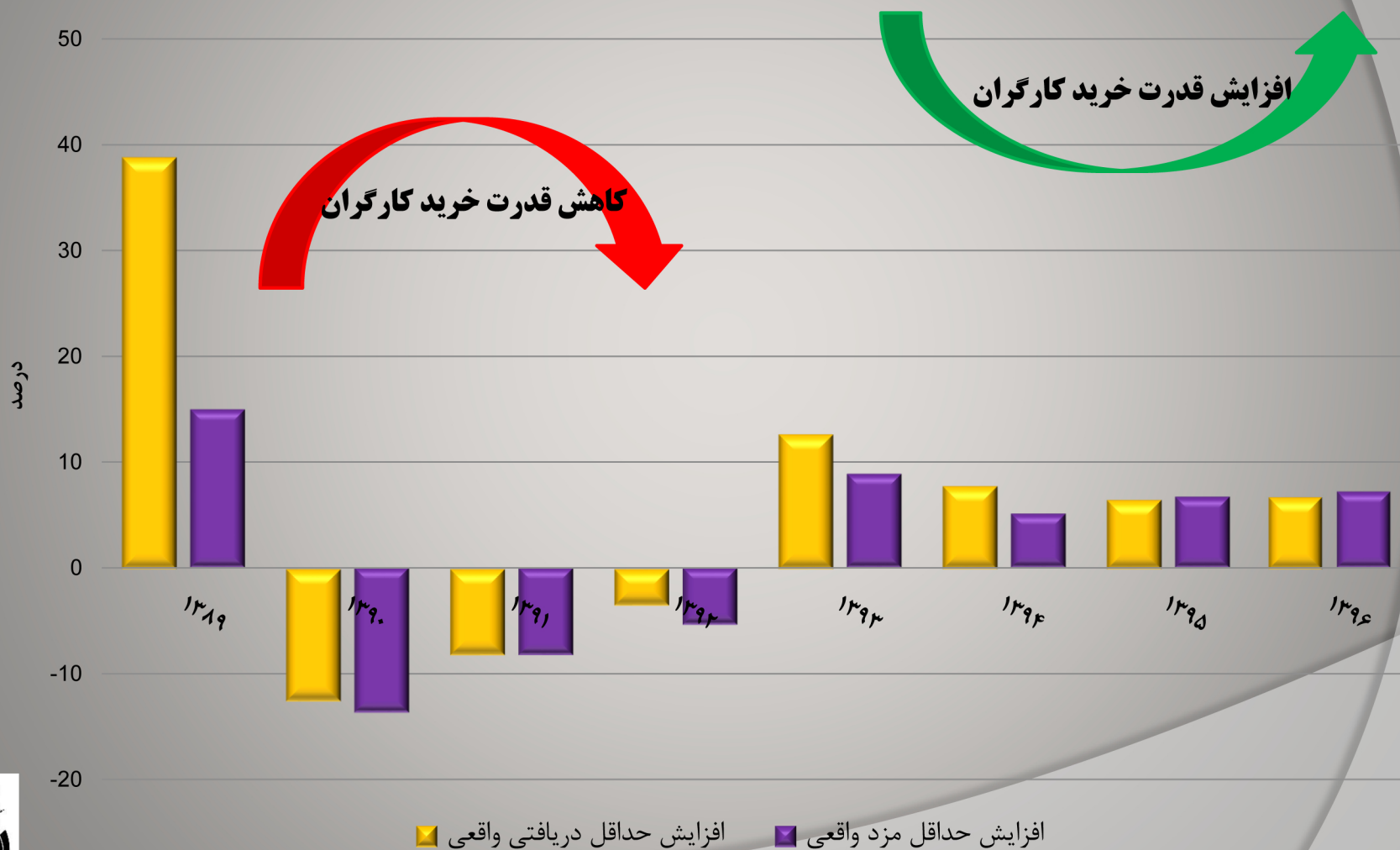

مقایسه تغییرات حداقل مزد اسمی و واقعی کارگران از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۶

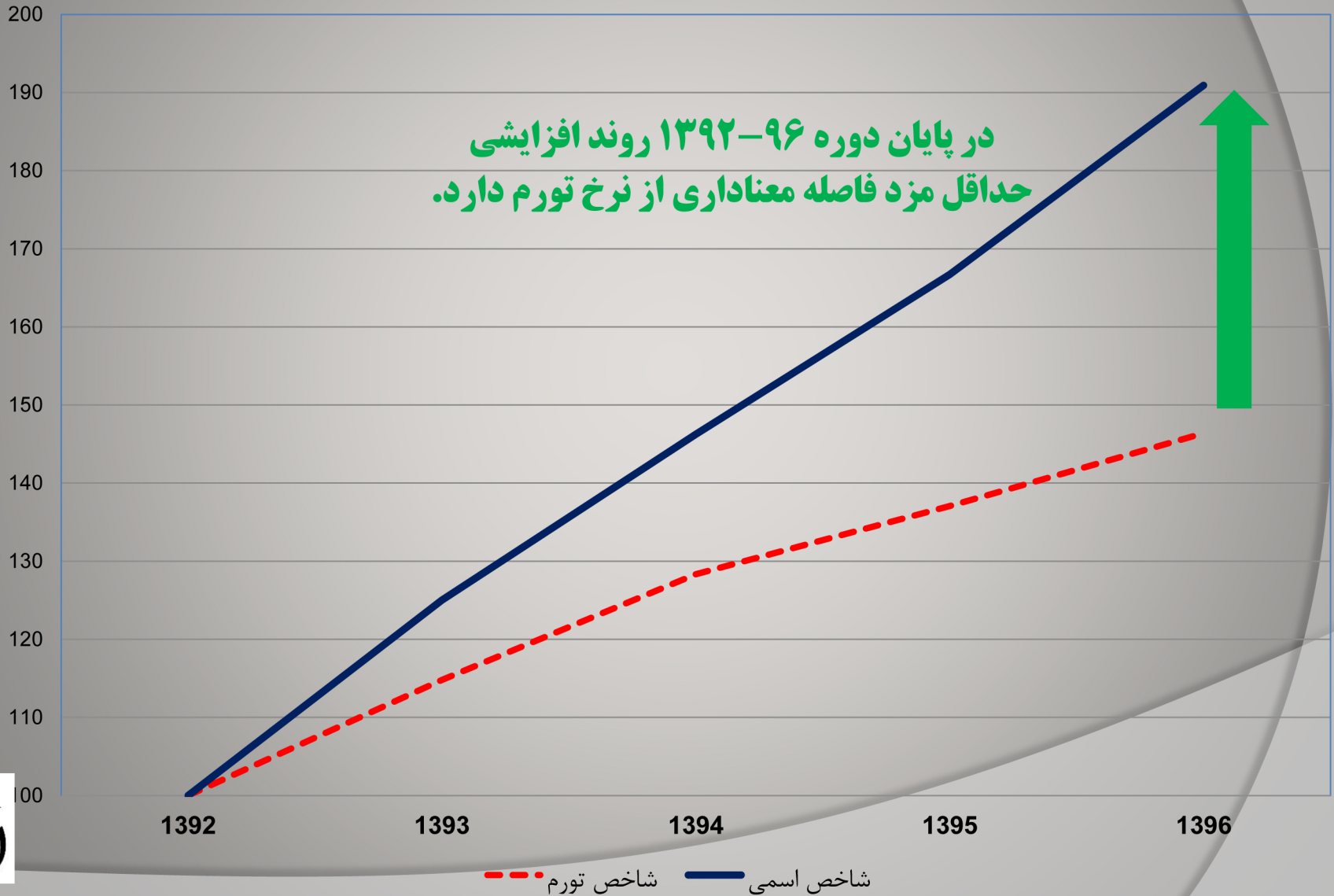
■ افزایش حداقل دریافتی اسمی
 ■ افزایش حداقل دریافتی واقعی

مقایسه حداقل مزد واقعی با حداقل دریافتی واقعی کارگران از سال ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۶

تغییرات شاخص حداقل مزد اسمی و شاخص بهای کالاها و خدمات طی

سال های ۹۶-۱۳۹۲

نتیجه گیری

اگر چه، آمار فوق بیانگر افزایش نرخ دستمزد کارگران از نرخ تورم طی چند سال اخیر است، اما با توجه به شرایطی که پیش از این بر موضوع حداقل دستمزد تأثیر گذاشته، همچنان حداقل دستمزد با معیشت جامعه کارگری تناسب ندارد و به همین دلیل، برای حفظ و افزایش بهره وری نیروی کار کشور باید به دنبال راهکارهای مناسبی به منظور افزایش کیفیت و مزد متناسب با معیشت جامعه کارگری و رفع دغدغه های اصلی آنها در این حوزه باشیم. این امر، که نیازمند تعامل و همکاری بیشتر دولت و جامعه کارفرمایی با نمایندگان جامعه کارگری است در صورت محقق شدن می تواند بر اشتغال پایدار و کیفیت و تقویت تولید نیز مؤثر باشد.